

Asia: VN/9914/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 17 §:n kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko esitys kannatettava?

Ei

Perustelut ja lisähuomiot

Protetiikan ja purentafysiologian jaoston hallitus käsitteli lausuntoa kokouksessaan 5.9.2025.

Jaoston hallitus ei kannata esitystä sellaisenaan.

Proteettinen purentaan kuntoutus on osa potilaan kokonaishoitoa, tehtiin se sitten irrotettavilla tai kiinteillä rakenteilla, joko omien hampaiden tai keinojuurien päälle. Proteesien valmistusta ei voida erottaa omaksi, muusta hoidosta erilliseksi, osa-alueeksi potilaan hoidosta. Laadukas proteettinen hoito vaatii koko suun sairauksien tilannearviota ja ennusteiden hahmotusta.

Erikoishammasteknikoilla ei ole riittävää koulutusta diagnosoida proteettiseen hoitoon vaikuttavia suun sairauksia eikä hampaallisen suun sairauksien diagnosointiin voida kouluttaa lyhyellä lisäkoulutuksella. Vain hammaslääketieteen liseniaatti voi diagnosoida suun sairauksia ja vastaa lain mukaan niiden hoidosta (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, 4.luku 22§).

Erikoishammasteknikot ovat oman alansa ammattilaisia ja heillä on osaaminen proteesien tekniseen valmistukseen ja tiivis ja toimiva yhteistyö hammasteknikon kanssa on erityisen tärkeä osa onnistunutta proteettista hoitoa. Kuitenkaan erikoishammasteknikoilla ei ole lupaa eikä valmiuksia tehdä hampaistoon muokkauksia, joita irtoproteesihoito liki aina vaatii. Muokkauksia vaaditaan monesti myös proteesin valmistuksen aikana ja valmistuttua. Ilman hammaslääkärin osallisuutta proteettisessa työssä laadukas hoito ei voi toteutua.

Metallirunkoisten, kuten myös muiden täysakryylisten irtoproteesienkin valmistus vaatii edeltävästi ja usein myös hoidon jälkeen, hampaiden hiomista ja muovaamista hyvän lopputuloksen saamiseksi. Erikoishammasteknikoilla ei ole mahdollisuutta tehdä muutoksia potilaan hampaistoon, joten näiden rakenteiden valmistus suoraan erikoishammasteknikolla ei ole mahdollista laadukkaasti.

Keinojuuret eli implantit ja niiden päälle valmistettavat proteettiset rakenteet vaativat erityisosaamista niin suunnittelun kuin valmistuksen osalta. Implanttijakkeiden valinta vaatii ymmärrystä biologisesti ympäristöstä, rakenteen biomekaniikasta, sekä implanttien ympäriskudosta affisioivista sairauksista ja näiden vaikutuksesta hoitovalintoihin. Erikoishammasteknikoilla ei ole koulutusta diagnosoida keinojuuriin liittyviä sairauksia ja ongelmia, joten suunnittelu ja kontrollointi tulee olla asiaan perehtyneet hammaslääkäriin tai erikoishammaslääkäriin tekemää.

Akryyliosaproteesien itsenäinen valmistaminen erikoishammasteknikoilla hammaslääkäriin läheteellä on mahdollista, mutta vaatii selkeän lähetekäytännön ja vastuunjaon. Tyypillisesti akryyliosaproteesinkin laadukkaaseen valmistukseen liittyy hampaiston muokkaamista ennen ja jälkeen proteesin valmistuksen, Proteesien ja hampaiston kontrollointi kuuluu hammaslääkärille osana suun terveyden kokonaishoitoa.

Näkemyksemme mukaan kustannussäästöjä ei tulla saamaan esityksen mukaisesti koska potilaalle tulee käyntejä hammaslääkärillä ennen proteesien valmistusta ja valmistuksen jälkeen. On myös mahdollista, että kustannukset voivat nousta potilaalle jopa korkeammaksi. Julkisella puolella teknikoiden hinnat on kilpailutettu ja kustannukset jo valmiiksi matalat. Digitalisaation lisääntyessä myös lausunnossa mainitut kustannusta aiheuttavat kuljetustarpeet vähenevät.

Väestön vanhetessa hampaallisina ja implanttihoitojen lisääntyessä monimutkaisempien proteettisten rakenteiden osuus lisääntyy jatkossa. Näiden rakenteiden ylläpitohoito ja valmistaminen on hammaslääkäreiden vastuunalaista. Hammaslääkärien perusosaamista proteettisten rakenteiden valmistuksessa tulee ylläpitää mahdollistamalla myös yksinkertaisempien rakenteiden valmistus eikä suinkaan pyrkiä karsimaan nykyisestä, perustelumuiistiossa väitetystä vähäisestä osaamisesta.

Hyvä yhteistyö teknikoiden ja hammaslääkärien välillä on ensiarvoisen tärkeää. Molemmilla ammattiryhmillä on oma osaamisalueensa ja molempia tarvitaan hyvän hammasproteettisen työn aikaan saamiseksi. Potilas hyötyy ja kustannuksia säästyy, kun työ tehdään moniammatillisesti osaavien ammattilaisten toimesta, hyvin suunnitellusti ja laadukkaasti alusta loppuun.

Halunen Ilkka
Protetiikan ja pyrentafysiologian jaosto